

Sygn. akt I C 580/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : S.S.O. Grażyna Lipianin

Protokolant : protokolant sądowy Olga Kuna-Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013r. na rozprawie

sprawy z powództwa

R. S., A. L., A. R. i M. S. (1)

z udziałem interwenienta ubocznego W. C.

przeciwko

Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L.

o ustalenie nieważności i uchylenie uchwały

I. oddała powództwo o ustalenie nieważności wyboru W. G. na członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L.;

II. uchyła uchwałę Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. z dnia 29 czerwca 2011r. o wyborze Rady Nadzorczej w części dotyczącej wyboru na członków Rady W. B., A. G. (1) i W. G.;

III. oddała powództwo o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. z dnia 29 czerwca 2011r. w przedmiocie wyboru Rady Nadzorczej w pozostałej części;

IV. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 580/11

UZASADNIENIE

W pozwie z 15 lipca 2011r. powodowie R. S., A. L., A. R. i M. S. (1) wnosili o:

1) ustalenie nieważności wyboru W. G. na członka rady nadzorczej Spółdzielni Budowlano- Mieszkaniowej (...) w L. dokonanego na walnym zgromadzeniu członków Spółdzielni w dniu 29 czerwca 2011r.,

2) uchylenie uchwały walnego zgromadzenia Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. z dnia 29 czerwca 2011r. w przedmiocie dokonania wyboru W. B., E. G., A. G. (2), R. K. (1), M. K., T. N., L. W. i L. Z. na członków rady nadzorczej Spółdzielni

ewentualnie , w przypadku nieuwzględnienia żądania z punktu 1) pozwu o

3) uchylenie uchwały także w stosunku do W. G. (pozew k. 2-5, uzupełnienie k. 105).

W odpowiedzi na pozew pozwany wnosił o oddalenie powództwa (odpowiedź na pozew k. 109-112).

Z interwencją uboczną po stronie powodów przystąpił W. C.. Wnosił o uwzględnienie powództwa i zasądzenie na rzecz interwenienta kosztów procesu (interwencja uboczna k.207-208).

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska. Pełnomocnik Spółdzielni powołał się na art. 5 kc.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) w L. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego za nr (...) (opis aktualny z KRS k. 8-9). Zmiany w statucie uchwalone zostały przez zebranie przedstawicieli w dniu 30 czerwca 2010r. (statut k. 10- 46). Dotyczyły m.inn. zakazu sprawowania mandatu członka rady przez trzy kolejne kadencje.

29 czerwca 2011r. odbyło się walne zgromadzenie członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. (protokół z walnego k. 47-62). Obrady otworzył przewodniczący rady nadzorczej R. S.. W walnym uczestniczyło 41 członków spółdzielni. Trwało od godziny 17.00 do 2.00.

Przyjęto regulamin obrad. Stanowi on, że walne zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę obecnych członków. Uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów. Uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli była poddana pod głosowanie walnego zgromadzenia, a za uchwałą opowiedziała się wymagana w ustawie lub statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym zgromadzeniu - § 5 regulaminu (regulamin k. 55-62, uchwała k. 63).

Na przewodniczącą zebrania wybrano A. R.. Dokonano wyboru komisji mandatowo-skrutacyjnej.

Przewodnicząca zebrania A. R.przedstawiła uchwały rady nadzorczej w sprawie wykreśleń oraz odwołania członków, poddając każdą z uchwał pod głosowanie. Przegłosowano m.inn. uchwałę Nr (...) rady nadzorczej w sprawie wykreślenia W. B.. Za wykreśleniem oddano 14 głosów i przeciw 26 głosów (protokół z głosowania k. 66).

Następnie zgłaszani byli kandydaci do rady nadzorczej. Dyskutowano czy członkowie rady nadzorczej mogą być wybierani na trzecią kadencję. Radca prawny Z. L., uczestniczący w zebraniu, informował, że mogą (protokół z walnego, zeznania świadka Z. L. protokół k. 266, zapis).

Zebrani zgłosili następujących kandydatów:

- 1) W. B.
- 2) W. G.
- 3) E. G.
- 4) R. K. (1)
- 5) A. G. (2)
- 6) J. M.
- 7) T. N.
- 8) A. R.
- 9) L. W.
- 10) L. Z.

11) M. S. (1)

12) R. S.

13) R. K. (2)

14) A. L..

Kandydaci wpisani zostali na listę na tablicy.

A. L. została zgłoszona, jako kandydat do rady nadzorczej. Nazwisko A. L. usunięto z tablicy. W trakcie dyskusji, czy członkowie rady nadzorczej mogą być wybrani na trzecią kadencję, pytano czy chce kandydować. Jak zeznała, gotowa była kandydować. Panowało zamieszanie, był szum, wybory odbywały się w późnych godzinach nocnych. Jej zachowanie odczytano, jako rezygnację. Nie było żadnych powodów by potraktowano jej kandydaturę inaczej niż zgłoszenie R. S. czy M. S. (1) (zeznania świadków A. D. k. 213-213v i 214, M. S. (2) k. 214-214v, W. G. k. 241-242, T. C. k. 214v, T. N. k. 243v-244, E. G. k. 243-243v, W. G. k. 241-242v, J. M. k. 242v, A. G. (2) k. 242-243, A. C. k. 243, E. F. k. 243, powodów A. L. k. 214 i 290, R. S. k. 290, M. S. (1) k. 290v, za pozwanego M. K. k. 284-285 i k. 290v-291v, interwenienta ubocznego W. C. k. 212v-213).

Już po wpisaniu nazwisk kandydatów na tablicy W. C. zwrócił uwagę, że nie umieszczono na liście, jako kandydata do rady nadzorczej, A. L.. Komisja skrutacyjna stwierdziła, że lista jest zamknięta i przystąpiono do dalszych czynności (protokół z walnego).

§ 73 statutu (po zmianach uchwalonych 30 czerwca 2010r.) stanowi, że do rady nadzorczej nie mogą kandydować ani zostać w ważny sposób wybrane osoby, które sprawowały mandat członka rady nadzorczej przez ostatnie dwie kolejne kadencje rady oraz osoby, które zalegają z wnoszeniem opłat eksploatacyjnych.

Ze względu na wątpliwości, co do kandydatów M. S. (1) i R. S., ponieważ osoby te zasiadały w radzie przez dwie kadencje M. K. zaproponował, aby przegłosować przyjęcie na listę kandydatów do rady zgłoszonych kandydatów M. S. (1), R. S. oraz R. K., która posiadała zadłużenie wobec Spółdzielni. Była również dyskutowana kandydatura W. G., jako prezesa innej spółdzielni. Były wątpliwości, że może być konflikt interesów. Pytano kandydatów czy mają zadłużenie, ale nie wszystkich. Ówczesny prezes Spółdzielni W. C. uprzedzał, że osoby zadłużone nie mogą kandydować. Nie wymieniał osób zadłużonych (zeznania W. C. k. 291v-292). A. G. (2) przyznała, że ma zadłużenie, ale w niewielkiej kwocie z tytułu nierozliczonej wody. W. B. zaprzeczył (zeznania M. K. k. 290v-291v). Odbyło się głosowanie nad umieszczeniem kandydatów na liście.

Wyniki głosowania były następujące:

R. K. (2) za 4 głosy, przeciw 22 głosy i 13 osób wstrzymało się od głosu,

W. G. za 23 głosy, przeciw 3 głosy i 10 osób wstrzymało się od głosu,

M. S. (1) za 17 głosów, przeciw 21 głosów, 5 osób wstrzymało się od głosu,

R. S. za 16 głosów, przeciw 21 głosów i 4 osoby wstrzymały się od głosu (protokół z głosowania k. 67).

Przegłosowano, że rada nadzorcza będzie składać się z 9 osób, co było zgodne ze statutem (protokół z głosowania k. 68).

Przeprowadzono tajne głosowanie po rozdaniu kart do głosowania (lista kandydatów k. 65).

Przewodnicząca komisji skrutacyjnej przedstawiła wyniki wyborów do rady nadzorczej:

W. B. – 26 głosów

W. G. – 25 głosów

E. G. – 33 głosy

R. K. (1) - 23 głosy

M. K. - 28 głosów

A. G. (2) – 20 głosów

J. M. -15 głosów

T. N. - 34 głosy

A. R. - 19 głosów

L. W. – 32 głosy

L. Z. – 29 głosów.

Przewodnicząca komisji skrutacyjnej A. D. podała osoby, które uzyskały największą ilość głosów i skład rady nadzorczej:

1) W. B. – 26 głosów

2) W. G. - 25 głosów

3) E. G. – 33 głosy

4) A. G. (2) - 20 głosów

5) R. K. (1) - 23 głosy

6) M. K. - 28 głosów

7) T. N. - 34 głosy

8) L. W. - 32 głosy

9) L. Z. – 29 głosów (protokół z czynności komisji skrutacyjnej k. 64, protokół walnego zgromadzenia k. 47-54).

Nie uznano wniosku M. K., by przeprowadzić drugą turę wyborów, ponieważ jedna osoba (A. G. (2)) nie uzyskała wymaganej większości głosów. Takie stanowisko przedstawił uczestniczący w walnym radca prawny Z. L. (protokół z walnego, zeznania świadka k.265).

Przebieg walnego był protokołowany przez P. P. (1), który pomocniczo nagrywał przebieg zebrania na kasecie magnetofonowej. Dwie kasety z zapisem przekazał do sekretariatu Spółdzielni. Nie zostały one zachowane (pisma k. 113 i 114, zeznania świadka R. B. k. 265, Z. L. k. 266). Prezes W. C. nakazał dopisanie do protokołu treści dotyczącej zgłoszenia jako kandydata A. L. (zeznania świadka P. P. (2) k. 243v).

A. G. (2) w dacie walnego miała zadłużenie wobec Spółdzielni w kwocie 1 021,57zł (stan finansowy k. 71, wykaz k. 224). W dacie walnego nie widziała ona o zadłużeniu. Na walnym jej zadłużenie nie było podnoszone (zeznania A. G. (2) k. 242v-243). W. B. był zadłużony na kwotę 530,36zł. W okresie od marca 2011r. nie dokonywał żadnych wpłat na rzecz Spółdzielni, zatem nie powinien mieć wątpliwości co do zadłużenia (stan finansowy k. 72 i 227). L. Z. miała niedopłatę

w kwocie 85,99zł, ale jej zadłużenie nie było podnoszone (wykaz k. 225). A. R. również miała zadłużenie, jedynie w kwocie 10zł, nie był podnoszone (bezsporne).

W. G. jest prezesem zarządu Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. od stycznia 2011r. Spółdzielnia ta nie prowadzi inwestycji, zarządza zasobami, prowadzi remonty. Był jeden wykonawca, który realizował prace dla spółdzielni (...) i (...). W lutym 2012r. zrezygnowała z członkostwa w radzie nadzorczej (zeznania W. G. k. 241v-242v).

Uchwały walnego są podejmowane zwykłą większością głosów. Uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli była poddana pod głosowanie walnego zgromadzenia, a za uchwałą opowiedziała się wymagana w ustawie lub statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym.

Statut Spółdzielni w § 71 stanowi, że w skład rady nadzorczej wchodzi od 9 do 11 osób wybranych przez walne zgromadzenie spośród członków Spółdzielni. Zgodnie z zapisem § 74 kandydatów na członków rady nadzorczej zgłaszają ustnie członkowie obecni na walnym zgromadzeniu w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego walnego. Lista kandydatów jest nieograniczona, z tym, że każdy z obecnych członków ma prawo zgłosić tylko po jednym kandydacie. Obecni na walnym zgromadzeniu kandydaci na wezwanie przewodniczącego składają ustne oświadczenie o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz, że spełniają wymagania określone w statucie. Komisja wyborcza podczas dokonywania znoszeń kandydatów zapisuje ich imiona i nazwiska, a po upływie wyznaczonego czasu sporządza w kolejności alfabetycznej listy kandydatów. Listy kandydatów posiadają nieograniczoną ilość miejsc i obejmują wszystkie zgłoszenia.

§ 75 ust. 7 statutu stanowi, że członkami rady nadzorczej zostają kandydaci, którzy w I turze wyborów otrzymali co najmniej 50% oddanych głosów. Jeżeli w I turze wyborów nie zostały obsadzone wszystkie mandaty zarządza się II turę wyborów.

W § 91 statutu zapisano, że członkowie rady nadzorczej nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni, a w szczególności wykonywać usług i dostaw na rzecz Spółdzielni oraz uczestniczyć jako wspólnicy lub członkowie władz w podmiotach gospodarczych prowadzących działalność na rzecz Spółdzielni (statut k. 10-46).

W dniu 21 czerwca 2012r. Walne Zgromadzenie (...) w L. podjęło rezolucję o akceptacji wyboru rady nadzorczej w dniu 29 czerwca 2011r. (rezolucja k. 261).

Rada liczy aktualnie ośmiu członków.

1 lutego 2011r. W. B. wystąpił przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. w sprawie **I C 88/11** o ustalenie nieistnienia uchwały Nr (...) zebrania przedstawicieli członków Spółdzielni z 30 czerwca 2010r. dotyczącej zmiany statutu lub ustalenie nieważności wskazanej uchwały. Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 19 września 2011r. oddalił powództwo. Apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 3 stycznia 2012r. sygn. akt I A Ca 573/11.

8 sierpnia 2011r. zarząd Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. w składzie (...) wystąpił w sprawie **I C 669/11** z pozwem przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. o uchylenie uchwał walnego zgromadzenia z 29 czerwca 2011r. Nr (...), Nr (...), Nr (...), Nr (...), Nr (...), Nr (...) i Nr (...) w sprawie wykreślenia z rejestru członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L., m.inn. W. B.. Pozew został cofnięty i Sąd umorzył postępowanie postanowieniem z 29 lutego 2012r.

W. C. i J. G. wystąpili przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w L. **I C 817/11** Sądu Okręgowego w Lublinie o uchylenie uchwał rady nadzorczej z dnia 23 września 2011r. w sprawie odwołania ich jako prezesa i członka zarządu w sprawie. Postępowanie zostało zawieszone postanowieniem z 9 stycznia 2012r.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w pierwszej kolejności w oparciu o dokumenty, dołączone do akt sprawy. Protokół walnego był kwestionowany odnośnie zapisu, dotyczącego zgłoszenia A. L., jako kandydata do rady nadzorczej.

Uzupełniająco ustalono stan faktyczny w oparciu o treść zeznań świadków i samych stron. Zeznania świadków i stron są wiarygodne. Przy czym wyciągane przez nich wnioski z pewnych okoliczności są zbyt daleko idące w stosunku do ustalonych w sprawie faktów. Świadkowie różnie też zapamiętali szczegóły przebiegu walnego, co nie dziwi. Niewątpliwie podczas obrad walnego panowało zamieszanie, prowadzono dyskusje, nie wszystkie wypowiedzi były odnotowane w protokole, ale co do istotnych dla rozstrzygnięcia kwestii zapisy protokołu są wystarczające.

Rezolucja walnego zgromadzenia z 21 czerwca 2012r. nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia żądania pozwu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Członkowi spółdzielni, w przypadku kwestionowania uchwały organu spółdzielni, przysługuje uprawnienie do wystąpienia z trzema roszczeniami: o uchylenie uchwały, o ustalenie nieważności uchwały oraz o ustalenie nieistnienia uchwały - art. 42 § 9 ustawy z 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze (j.t. Dz.U. 2013.1443.).

Żądanie ustalenia nieważności uchwały następuje w trybie powództwa z art. 189 kpc.

Niewątpliwie powodowie mają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności uchwały, ponieważ są członkami Spółdzielni, a uchwała dotyczy ich praw.

Zgodnie z treścią art. 42 § 2 i § 3 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna, a uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu i uchylona.

Ustawa w sprawie wyboru rady nadzorczej jest bezwzględnie nieważna, jeżeli na skutek jej podjęcia z naruszeniem art. 45 § 2 zdanie pierwsze i art. 57 ustawy Prawo spółdzielcze skład rady jest mniejszy niż przewidziany ustawowo (wyrok SN z 18 września 2003r. I CK 115/02 (OSNC 2004/11/176).

Zaskarżona uchwała nie narusza postanowień ustawy. Skład rady był zgodny z ustawą Prawo spółdzielcze. Skład rady nadzorczej nie był mniejszy niż wymaga tego ustawa (co najmniej trzech członków).

Wybór W. G. dokonany został z naruszeniem art. 56 § 3 Prawa spółdzielczego, który zakazuje uczestniczenia, jako członkowie władz, przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną.

Art. 56 § 3 Prawa spółdzielczego stanowi, że członkowie rady i zarządu nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec spółdzielni. Ustawa nie definiuje pojęcia „interesów konkurencyjnych”, jak i pojęcia interesów spółdzielni”. Zwrot interesy konkurencyjne może być zastosowany w okolicznościach konkretnej sprawy. Na ogół przyjmuje się, że prowadzenie interesów pokrywających się z przedmiotem działalności gospodarczej spółdzielni stanowi konkurencję. Nie można wykluczyć, że nawet działalność w dziedzinach pokrewnych może uzasadniać istnienie stosunku konkurencji i stanowić dostateczną podstawę do udzielenia ochrony.

Zakaz dotyczy osób pełniących funkcje kierownicze w podmiotach gospodarczych. Naruszenie zakazu z art. 56 nie stanowi o nieważności wyboru, ale skutkuje ewentualnym uchyleniem uchwały (względną nieważnością). Zgodnie z zapisem § 4 art. 56 Prawa spółdzielczego naruszenie zakazu konkurencji może uzasadniać zawieszenie członka rady, a następnie odwołanie go z rady.

Skoro naruszenie zakazu z art. 56 Prawa spółdzielczego nie stanowi o nieważności uchwały żądanie pozwu z punktu 1) podlega oddaleniu.

Wybór członków rady nadzorczej dokonany został z naruszeniem procedury wyborczej określonej w statucie Spółdzielni i regulaminie obrad walnego zgromadzenia.

Nie powinno odbyć się głosowanie nad umieszczeniem kandydatów na liście wyborczej do rady nadzorczej. § 74 ust. 1 statutu stanowi, że kandydatów na członków rady nadzorczej zgłaszają ustnie członkowie obecni na walnym zgromadzeniu w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego. Lista kandydatów jest nieograniczona - § 74 ust. 2.

Uchybienie, w postaci przeprowadzonego głosowania nad wpisaniem kandydatów na listę, nie daje jednak podstaw do uchylenia uchwały. Osoby głosowane, które nie uzyskały wpisu na liście kandydatów uzyskały 21 głosów przeciwnych z 41 obecnych członków. W przypadku wpisania ich na listę mogłyby dodatkowo uzyskać poparcie osób, które wstrzymały się od głosowania wstępnego. R. S. i M. S. (1) nie uzyskałby wymaganej do uzyskania członkostwa w radzie nadzorczej większości 21 głosów. Z 41 członków za nieumieszczeniem ich na liście głosowało 21 osób. Pozostało 20 głosów, nawet gdyby przyjąć, że osoby które wstrzymały się od głosowania wstępnego zagłosowały na powodów.

Zatem mimo uchybień formalnych nie ma podstaw do uchylenia wyboru wszystkich członków rady nadzorczej, tych którzy uzyskali wymagane poparcie członków spółdzielni uczestniczących w walnym..

Uchybienia formalne przy podjęciu uchwały uzasadniają uchylenie uchwały, jeżeli miały lub mogły mieć wpływ na jej istotną treść.

Powodowie nie godzą się z wyborem nowych członków rady nadzorczej, ale na walnym kolektyw podejmuje decyzje i członkowie przegłosowani muszą się godzić z wyborem większości.

Nieumieszczenie na liście , na skutek nieporozumienia A. L. również nie daje podstawy do uchylenia wyboru całości rady nadzorczej.

Liczb członków rady winna być zgodna ze statutem i w dacie wyborów tak było. Po uchyleniu wyboru 3 członków rady pozostaje rada w okrojonym składzie (6 osób, przy czym W. G. już wcześniej złożyła rezygnację) Rada nadzorcza licząca mniej członków niż przewiduje statut (ale licząca nie mniej niż 3 członków zgodnie z ustawą Prawo spółdzielcze) nie traci przymiotu organu spółdzielni. Organ ten nadal istnieje. Skuteczność jego działania może być natomiast ograniczona ze względu na treść statutu (tryb i zasady podejmowania uchwał).

Mając powyższe na uwadze w skład rady nie powinni wejść W. B. z powodu zadłużenia, W. G. z powodu naruszenia zakazu z art. 56 Prawa spółdzielczego i A. G. (2), która nie uzyskała wymaganej większości głosów. W tym zakresie uchwała o wyborze rady nadzorczej podlega uchyleniu. Dalej idące powództwo zostało oddalone.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje oparcie w treści art. 100 zd. 1 kpc. Powodowie wygrali proces jedynie w części. Obie strony poniosły koszty procesu, a jego wynik uzasadnia wzajemne zniesienie kosztów.